

PŘEDMLUVA

Statistická ročenka Plzeňského kraje je klíčovou publikací Krajské správy Českého statistického úřadu v Plzni, která přináší souborný statistický přehled o kraji a jeho dílčích územních celcích. Díky svému rozsahu může podrobněji a souhrnně zobrazit statistická data o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji kraje. Mimo to obsahuje i vybrané údaje z dalších oblastí. V letošním roce je vydáván již 25. svazek této edice. Jednou z hlavních výhod všech předchozích ročníků, stejně jako toho letošního, je nejen obsahová jednotnost ve všech krajích, ale také skutečnost, že struktura kapitol publikace se v zásadě nemění a vždy navazuje na příslušný ročník celostátní statistické ročenky, zpracovávané rovněž Českým statistickým úřadem.

V tomto vydání byla vypuštěna data z projekce obyvatelstva kraje do roku 2080 v kapitole Obyvatelstvo a v kapitole Zemědělství data z Integrovaného šetření v zemědělství. Kromě toho byl upraven obsah některých kapitol. Například v kapitole Obyvatelstvo čtenář najde podrobnější údaje o narozených a stěhování, ale k dispozici zde už nejsou data o potratech, která zveřejňuje pouze Ústav zdravotnických informací a statistiky. V kapitole Volby jsou k dispozici výsledky říjnových voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Údaje o kraji jsou v zásadě publikovány za období 2022 až 2024, ve vybraných ukazatelích pak v delší časové řadě od roku 2000. Publikace je dostupná v elektronické podobě na internetu, ale lze si zakoupit i tištěnou podobu.

K 1. lednu 2021 došlo na základě zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu ke změně hranic některých okresů a správních obvodů, další změna proběhla k 1. 1. 2023, kdy byla obec Přemyslovice přesunuta ze správního obvodu ORP Prostějov do správního obvodu ORP Konice. Podrobnější údaje o změnách v území uvádíme v kapitole Základní charakteristika, okresy. Je však potřeba zdůraznit, že všechny zde publikované údaje (včetně kartogramů) odpovídají územní struktuře platné právě v příslušném roce.

V územním pohledu jsou vedle informací o kraji publikována dostupná data podle okresů a v kapitole Správní obvody, obce podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností, dále jsou zde uvedeny vybrané údaje o správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem, o městech a několika ukazatelů o jednotlivých obcích. Přehledná mezikrajská srovnání za všechny kapitoly jsou dostupná v elektronické podobě této publikace na webu a zároveň vychází v samostatné publikaci Srovnání krajů v České republice, která vyjde 22. ledna 2026.

Metodické vysvětlivky k jednotlivým kapitolám jsou umístěny souhrnně za datovou částí. Jsou k nim přiřazeny také odkazy na zdroje dat, ze kterých se při zpracování ročenky vycházelo, vysvětlení zkratk používaných v ročence a značek na geografické mapě kraje.

Základním zdrojem zveřejněných údajů jsou státní statistická zjišťování. Vedle datových zdrojů Českého statistického úřadu byly využity dostupné informace z ministerstev a dalších institucí, které jsou podrobně uvedeny v přehledu „Zdroje dat převzatých z ministerstev a dalších institucí“ a zároveň v příslušných tabulkách, grafech nebo kartogramech. Značná část publikovaných údajů je pravidelně doplňována do regionálních databází ČSÚ, případně poskytována v dlouhodobých časových řadách, včetně dat v otevřeném formátu. Významným zdrojem těchto informací je aplikace na šíření statistických dat – DataStat. Novinkou je rovněž zobrazení dat v mapách ve Statistickém geoportálu. Odkaz na tyto aplikace najdete na webových stránkách ČSÚ na adrese <https://csu.gov.cz/>.

Krajská ročenka není určena k tomu, aby obsáhla všechny informace, které státní statistika shromažďuje a zpracovává. Podrobnější data o vývoji kraje, okresů, správních obvodů, obcí či mikroregionů jsou dostupná i v dalších produktech krajské správy (např. statistický bulletin, publikace demografického charakteru, tematicky zaměřené analýzy apod.), které jsou k dispozici v elektronické podobě na internetu. Právě na webu Krajské správy ČSÚ v Plzni (csu.gov.cz/plzensky) lze nalézt mnoho dalších užitečných informací, a to nejen nejaktuálnější data, ale také zajímavosti o kraji, grafické výstupy, informace pro respondenty statistických zjišťování, údaje o vlastní činnosti úřadu a mnohé další. Koncem října 2025 byla zveřejněna další krajská analýza, tentokrát na téma „Správní obvody obcí s rozšířenou působností Plzeňského kraje“, která byla zpracována podle jednotné osnovy také v dalších krajích.

Dlouholetá zkušenost a zájem uživatelů o informace v regionálním členění nás vedou k přesvědčení, že naše krajská statistická ročenka bude i nadále významným a vyhledávaným informačním pramenem pro odbornou i laickou veřejnost. Stejně jako v předchozích letech rádi uvítáme Vaše případné náměty a připomínky k obsahu ročenky, které nám mohou být cenným přínosem při přípravě regionálních publikací v roce 2026.

Všem autorům i spolupracovníkům patří poděkování za úsilí a čas, který obsahové i technické přípravě publikace věnovali.